אויפמערקזאַם! לײדים וועלכע באַקן

ראַבין הוד געוווינט גרויסע דערגרייכונגען

גאָלד מעדאַל
זילבער מעדאַל

75 ערשטע פּריזן

164 פּריזן צוזאַמענגענומען

די דאָזיקע פּריזן זיינען געוואונען געוואָרן מיט אויסשטעלונגען געבאַקן פון ראַבין הוד מעל, אַריינגעטראָגן אין עקסיבישאָנס געהאַלטן לעצטנס אין קאַלגאַרי, עדמאָנטאָן, רעדזשיינע, סאַסקאַטון, פּרינץ אַלבערט, נאָרט בעטלפאָרד און ברענדאָן. די פּריזן פאַרטרעטן די הויכע קוואַליטעטן אין 35 פאַרשיידענאַרטיקייטן פון געבאַקטע פּראָדוקטן, אַריינגערעכנט ווייסן ברויט, קייקס און פּייסטרי, אין קאָמפּעטישאָן מיט אַלע סאָרטן מעל. יעדער טאָכטער אַריין באַריכטן פון ווייטערדיקע דערפאָלגן געוואונען מיט ראַבין הוד מעל אויף קלענערע אויסשטעלונגען.

Robin Hood FLOUR

פאַר בעסערן ברויט, קייקס און פּייסטרי

באַנייט די שחיטה

(פאָרטזעצונג פון זייט 2)

לויפט נאָך א הונט. זעט אויס ווי דער הונט וואָלט חשק געהאַט אַריינצושטעקן זיינע צײַן אין דעם פלײשיקן הינטער־חלק פון קצב. מאַכט דער קצב מיט׳ן שטעקעלע פון אונטן ווי ער וואָלט געפילט און פאַרשטאַנען די הינטישע נשמה. ער פאַרטרייבט אים.

רעדער פון פלײש וואַגנט מיט גרויסע פערד געשפּאַנט קלאַפּן אויף די בראַכיר־טע גאַסן. די הינט האַלטן זיך אין איין מערן. פון אַלע עקן שטאַט האָבן זיי דער־שמעקט פריש בלוט. ביי זיי אין די שמחה נאָך גרעסער. און וואָס טאַקע האָבן זיך הינט געטראַכט גאַנצע צוויי וואָכן? — אַז געענדיקט האָט זיך שוין אויף אייביק די שחיטה און אַז זיי וועלן מוזן אויף נײַע קעסט איבערגיין? אָדער אויך זיי האָבן געוואַרט אויפ׳ן טעלעפאָן פון דער רעגי־רונג פונקט ווי קצבים?

און אָט איז יאַנקל מיט זיין וואָגן. ער זיצט ניט אויף דער קעלנער. מיט גרויס טריאומף גייט ער און טרייבט אַן זיינע 2 אויסגעפּאַשעטע פערד. דערזעט ער די חב־רה אויפ׳ן דאַך און ער שרייט אויס:

— קומט חברה היינט ביינאַכט אין שדרות רוטשילד, וועט איר שוין זעען ווי קצבים גיסן אַריין. איצט ברידערלאַך איז שוין קיין צײַט ניטאָ, יאַנקל דאַרף צעפירן פאַר דער שטאָט פלײש, א ניכפּע זאָל אַריין אין די אַראַבערס ביינער! איר זאָלט קומען חברה! . . .

און פון שלאַכט הויז האָבן זיך ריטש־קעס בלוט געגאָסן און אַריינגעפלאָסן אין ים. דער נעפּל איז נאָך אַלץ געלעגן אַר־בער תל־אָביב. די גאַנצע שטאָט האָט געקאָכט ווי א העפל:

—באַנייט! . . . באַנייט די שחיטה!

נאָוועמבער, 1929.

דאָס לעבן פון די אידן אין סיריע

(רייזע נאָטיצן) פון ח. שאַשקעס

אכט טויזנט אידן וואוינען איצט אין דמ־שק. כמעט א העלפט, ווי פאַר דער קריג. די שווערע באַרינגונגען פון דער מלחמה אין דעם דאָזיקן געגנט, די אוממעגלאַכ־קייט צו פאַרדינען אויף א שטיקל ברויט, האָבן אַרויסגעטריבן די יונגט אין אַלע וועלט־טיילן און מיט דעם פאַרקלענערט די אידישע באַפעלקערונג.

א גרויסע טייל פון די דמשק׳ער אידן זיינען באַשעפטיקט ביי דער קופּער און זילבער האַנט־אינדוסטריע, וועלכע איז א אידישע ספּעציאַליטעט און איז אין דער גרויסער וועלט באַוואוסט מיט דעם וואָס זיי גיבן אַרויס די פיינסטע דמשק׳ער אויסאַרבעטונגען (טאַצן, לאָמפּן, שרייב־צעגייער, זילבער, אזשור־אַרבעט א. ד. גל.).

מער ווי א העלפט אידן לעבן פון פּעדלעריי איבער די צאָלרייכע אַראַבישע דערפער, וואו זיי זיינען באַקאַנט פאַר די בילליקסטע פאַרמיטלער און ווערן דאַרט האַרביער גוט געזען. אַרום 15 פּראָצ. זיי־נען שניידער, שוסטער און אַנדערע בעלי־מלאכות. א 15 פּראָצענט גרויסע סוחרים און 10 פּראָצענט אַרבעטנדיקע אינטעלי־גענץ.

עקאָנאָמיש — ניט שלעכט: מען אַר־בעט שווער און א סך, אָבער אַלע פאַרדי־נען און מאַכן א לעבן.

די באַציאונגען מיט די שכנים: זייער גוטע מיט די מחמד׳אַנער, ערגערע מיט די סיריש קריסטן, אָבער אויף דעם אַזוי צו זאָגן געזעלשאַפטלאַכן לייטער, — פאַרנעמען אידן די העכערע שטופן און מען אכטעט זיי.

א באַזונדער קאַפּיטל זיינען די בלוט־בלבולים, וועלכע ציען זיך נאָך פון די צייטן, ווען משה מאַנטעפיאָרע האָט גע־מוזט פאָרן האַשעווען די אידישע באַ־פעלקערונג פון אונטערגאַנג. יעדעס יאָר כמעט א נייער בלוט בלבול, מייסטנ־טיילס מצד די קריסטן, — אָבער עס ענ־דיקט זיך שטענדיק מיט פאַר׳משפּט׳ן די בלבול־מאַכער: אין דער הינזיכט זיינען די פראַנצאָזן פולשטענדיק שטרייניג און פאַרזיכטיק.

אויך בעת מיין זיין דאָרט איז פאָרגע־קומען אזא בלוט־בלבול (באַוואוסט פון די צייטונגען), וועלכער איז אָבער זייער גיך ליקווידירט געוואָרן.

אין אַלגעמיין זיינען די אידן צוגעבונ־דען צו דעם לאַנד, זיי פילן זיך דאָרט פריי און בילדן א רעליגיעזן און נאַציאָ־נאַל געשלאָסענע איינהייט . . .

די אידישע פרוי אַרבעט דאָרט שווער, פאַרנעמט א נידעריקן אָרט אין פאַמיליען לעבן, ווי איבערהויפּט אין מזרח, און אונ־טערשיידעט זיך פון דער אַראַבישער פרוי מיט דעם וואָס זיי ווינען אויגן און ברעמען.

די אידישע טעכטער, צניעות׳דיקע, און בילד־שיינע מזרח־טיפּן, באַקומען מער־סטענטייל אַן אייראָפּעיִשע בילדונג און שטייען מיט אייניקע יאָרהונדערט פאַר־אויס, ווי זייערע אַראַבישע שכנות, אָפּ־געשלאָסענע אין שטוב, האַרעם און אונ־טער דעם שוואַרצן דעק־טוך.

מען פירט אונז ווייטן א באַרייטענדע אידישע פאַבריק פון מזרח אויסאַרבעטונ־גען, וועלכע געהערט צו אַחסניס עט קאָ., א אידישע פאַבריק. מען מאַכט דאָ קור־אַן האַט געדאַנקט גאָט פאַר איר רע־טונג.

הילדאַ האָט נאָכהער פאַרלאָזן דעם גע־פענגעניש, נאָכדעם ווי דער דירעקטאָר האָט איר איבערגעגעבן א געוויסע סומע געלט וואָס ווערט באַוויליקט צו יעדער געפאַנגענער, וואָס פאַרלאָזט דעם גע־פענגעניש, און נאָכדעם ווי זי האָט גענו־מען אָפּשייד פון דער אומגליקלאַכער ראָ־זע פייגין, וועלכע איז געלעגן געפערלאַך קראַנק פון דן׳ קלעפּ וואָס זי האָט געקראָגן פון דער קנוטע.

קאַפּיטל 55

נייע אָפּפער

עס איז געווען א וואונדערבאַרער און רואיקער אָוונט.

דער "פאַלאַרשטערן" ווי עס האָט גע־הייסן די שיף, אויף וועלכער דער גראַף און ליידי דאַדלי זיינען געפאָרן נאָך אייראָפּע האָט זיך שטאַלץ און מאַיע־סטעטיש געטראָגן איבער דעם וואַסער שפּיגל פון דעם גרויסן ים.

אויף דער שיף איז אַלעס צוגעגאַנגען זייער לוסטיק, די פאַסאַזשירן פון דעם ערשטן קלאַס האָבן אָקאַרשט אָפּגעגעסן זייער רייכן מאָלצייט און האָבן איצט אַרומגעשפּאַצירט אויפ׳ן דעק.

פון דער הינטער דעק האָט זיך גע־הערט א זיסער קלאַנג פון מוזיק.

די יונגעלייט האָבן געטאַנצט, אַלטע מעגער האָבן געמיטלאַך גערויכערט זיי־ערע סיגאַרן, און עלטערע אַראָמען האָבן זיך געוויגט מיט פאַרגעגינען אין זייערע שאַקל שטולן.

— זעט וואָס פאַר א שיינע פּאָרל!

— האָט איין דאַמע געזאָגט צו איר שכנ׳טע אויפ׳ן אויער, — זיי זיינען אזוי ווי באַשאַפן געוואָרן איינער פאַר׳ן צווייטן.

— איר ווייסט דאָך וועמען איך מיין,

— דעם יונגן באַראָן לאַנג, וועלכער ריידט דאָרטן אַרום מיט דעם קאַנזל׳ס — די שיינע חוה מאַריאַני. וואו דער באַראָן אַלעקסאַנדער איז, דאָרטן איז אויך די שיינע חוה.

— און איך האַלט עס פאַר א סקאַנ־דאַל, — האָט די אַנדערע געענטפערט. די יונגע מיידל מאַכט זיך צו שאַנדע. זי קריכט אים אין די אויגן אַריין, און איך פאַרשטיי ניט ווי אזוי א מוטער קאָן עס דערלאָזן אזוי ווייט.

— און וואָס איז דער וואונדער, — האָט די ערשטע דערקלערט, ווען די מו־טער, א פרוי פון א יאָר פערציק, האָט קאָן־טער א הויך־ציטיקן קאָפּ מיט פּערלמוטער און ד. גל. . . .

די פאַבריק באַשעפטיקט הונדערט אַר־בעטער כמעט בלויז אידן. אויף די הויפּט פּלעצער פון יעדן פאַבריקס צימער זיינען די צייכענס פון מעטאַל, די אַרבעטער זיי־נען מערסטנטייל שוין עלטערע מענשן, מיט בערד און טערקישע יאַרמולקעס. אַלע באַגריסן זיך מיט אונז פרייליך, ווייזן די העבריאישע צייכענונגען (זיי ווערן געקויפט אין אַמעריקע און אין אַרץ ישראל). אַרום לאַנגע טישן זיצן די גע־ווינלאַכע אַרבעטער און אַרבעטאַרנס: מען שניצט האָלץ, מען שניידט זילבער־גע פּאַסן און שטריקט טייערע מזרח־שאַ־לען.

א אַרבעטס טאָג פון צען שעה. עס אַר־בעטן קליינע קינדער, איבערהויפּט אין דער טעפּיך פאַבריקונג, וואו ביי דעם שטריקן זיינען באַשעפטיקט מיידלאַך פון פינף יאָר אָן.

נעבן איינער אזא גרופּע פאַרהאַלטן מיר זיך: א עלטערע פרוי האַלט א צײַ־כענונג אין האַנט און דרייט קליינינקע מיי־דעלאַך וואַראַן שנעל מיט די פאָדעמס אויף א גרויסן הילצערנעם טאַפּעל, אויף וועלכן ס׳איז אָנגעצויגן דער האַלב פאַר־טיקער טעפּיך. זיין אויסאַרבעטונג דרוי־ערט אַרום צען חדשים און ער איז שוין מער ווי אויף א העלפט פאַרטיק.

פאַר׳חושב׳טע קינדערלאַך מאַכן פלינק מיט די הענטעלאַך און קוקן אונז אָן מיט פאַרוואונדערונג.

מיר פרעגן זיך נאָך וויפיל זיי־זיינען אַלט: ווייזן זיך אַרויס: די עלטסטע 7 יאָר און די יונגסטע — 5.

ימיר קאָנען זיך ניט איינהאַלטן פון אויפרעגונג, וואָס אזאַלכע עופּח׳לאַך וועל־רען באַנוצט צו פיזישער אַרבעט. — און מיר דריקן אויס אונזערע עפּיקן צו דעם זון פון פאַבריקס־אייגנטימער, וועלכער ווייזט אונז די אונטערנעמונג.

— אָבער זײַ־זיינען דאָך תּומות׳, — באַקומען מיר פון אים א נאַאיוון ענט־פער און א העכסט באַראַקטעריסטישן. . . .

און ער גיט גלייך צו: ביי אונז איז ניטאָ קיין געזעץ, וואָס פאַרווערט, אז קליינע קינדער זאָלן אַרבעטן. איבערגענס זיינען זיי אין פאַבריק נאָר 5 שעה א טאָג, זיי באַקומען עסן און נאַכט־לעגער, ווי אויך 2 פראַנק (40 גראָשן) א טאָג.

דער ענטפער באַרואיקט אונז ניט; מיר קוקן אויף די אָרימע, קליינינקע יתומים־לאַך, וועלכע שטריקן כמעט א יאָר דעם טעפּיך, און פרעגן זיך: וואָס וואָלט דער לאַנדאָנער בעטשלער געזאָגט, ווען ער ווייסט וואָס פאַר א פיינע פּינגערלאַך עס אַרבעטן אַרום דעם דאָזיקן באַצירונג! און אפשר ווייסט ער טאַקע? . . .

אין א געשפּרעך מיט די פירער פון "אַליאַנס" האָב איך שפּעטער גאַנץ אָפן געזאָגט, אז דאָס עקספּלואַטירן פון די מינדעריעריקע יתומים האַלטן מיר פאַר א פשוט׳ן פאַרברעכן, און קיין קולטור טע־טיקייט און קיינע אייראָפּעיִשע רעקאָ־מענדאַציעס זאָלן זיי ניט ראַטעווען פון דער שאַנד.

מען האָט אונז דערקלערט אז מיט דעם ענין הויבט מען זיך אָן צו פאַרנעמען און דאָס פאַרוועגן דאָס באַנוצן פון קינדער־קראַפט אין די פאַבריקן איז א פראַגע פון וואַכן.

הלוואי וואָלט דאָס געווען אמת! . . .

א שטראַל ליכט אין דער דאָזיקער פינ־סטערקייט האָט אַריינגעטראָגן אונזער באַזוך אין דער איינציקער קאָאָפּעראַטי־ווער פאַבריק פון מעטאַל אויסאַרבעטונ־גען אין סיריע, וועלכע ווערט אָנגעפירט אויסשליסלאַך דורך אידישע מיטגלידער, אי־דישע זילבער און גאָלד־מייסטערס. אויך האָבן מיר דאָ ניט געזען קיין סימן פון קינדער עקספּלואַטאַציע.

א גייסט פון איינקייט, פון צוזאַמענ־געבונדענקייט, פון קאָאָפּעראַציע, פון וועל־כע א גרויסער טייל האָבן אַן אמת־קינסט־לערישן ווערט און מען אַרבעט אויף באַ־שטעלונגען פון אַמעריקאַנער און ענגלי־שע פירמעס.

דער קאָאָפּעראַטיוו־פּרעזידענט, וועל־כער גיט זיינע דערקלערונגען אין ספּר׳־דישן העבריאיש, ווערט נאָך מונטער. איך דערצייל אים, אז אויך איך האָב א שטיקל שייכות מיט קאָאָפּעראַציע און אז איך קאָן אים איבערגעבן דעם וואַריאַנט־גרוס פון הצחק־מאַנוש פון וויינס פּוילן, — אים דעם פירער פון א קאָאָפּעראַטיוון פאַר־אַפּאַס אין דמשק. . . .

. . . ס׳טראָגט אונז דער אוטאָמאָביל ווייט פון דמשק, טיף אין לאַנד אַריין, וואו עס זיינען שוין ניטאָ אזאַלכע גלעכ־צענדע שאָסייען. מיר פאָרן צו בעלבעק, ד. ה. די שטאָט פון אָבאָס בעל און עש־תרות, צוליב וועלכע מיר האָבן אין די ביבלישע צייטן געהאַט אזויפיל אויסצו־שטיין.

דאָ געפינט זיך דער עלטסטער טעמפּל אין דער וועלט פון די "געטער" יופּי־טער און באַקכוס, א טעמפּל נאָך א שע־נערער ווי אויפ׳ן אקראָפּאָליס אין גריכנ־לאַנד.

די גאַנצקייט, אין וועלכער ער איז גע־בליבן ביז אונזער עפּאָכע, די מאָרמור־זיילן און גראַניט שטיינער, וואָס האַלטן זיי אונטער, — זיינען אזוי ווי די פיראַ־מידן, — נאָך ביז היינט א רעטעניש פאַר די אַרכיטעקטן.

נאָך א גרעסערע רעטעניש איז די צאָ־לרייקע אידישע לעבנס־פעאיקייט און שטאַנדהאַפטיקייט, וועלכע האָט באַוויזן צו דערטראָגן זיך צו אזאַלכע וויטע מקו־מות, — אין אַראַבישן ים, אונטער אַראַ־בישער קליידונג און הערשאַפט, — דאָס אידישע האַרץ, די אַלטע העבריאישע שפּראַך און א שטאַרקן ווילן צו דער נאַ־ציאָנאַלער אויפלעבונג.

א לעצטער בליק אויף די שפּיצן פון לבנון, א לעצטער בליק אויף דעם שניי־בעדעקטן חרמון — און מיר זיינען ווידער אונטן, אין קאָבעדיקן ביירוט, וועלכער ווילט זיך מיי די רואיקע בראַנעס פון מעטעלענדיש ים.

"צום ווידערזעען, ברידער פון יענער זייט לבנון!"

(פאָרטזעצונג קומט)

אונטער א פאַלשער מאַסקע

א העכסט סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון איבערגעבנהייט און באַטרוג, פון ליבע און האַס

פון ש. ל.

(פאָרטזעצונג)

ניט ווילנדיק האָט זיך יעצט ערגאַר דערמאָנט אַן דעם קליינעם היצערנעם נעצן בילד פון דער גרויסער פרוי און אַן דער געשיכטע וואָס דער גאַווערנאָר האָט אים דערציילט. און אים איז איינגעפאַלן דער גדאַנק אז ער האָט געפונען א שפּור פון עלענ׳ען.

וואַרשיינלאַך איז די אומגליקלאַכע עלען, וועמעס בילד עס האָט אים אזוי שטאַרק איבערראַשט אין דעם גאַווער־נאָר׳ס פּאַלאַץ, געווען געפאַנגען אין דעם פּאַלאַץ פון דעם ראַדזשאַ. זי איז אַנט־לאָפן אום זיך צו רעכן ביי זיינע אַרבע־טער, אָבער דער ראַדזשאַ האָט וואַרשיינ־לאַך האָט דער ראַדזשאַ געשיקט נאָך איר א פאַרפאָלגער.

ער האָט א ווײַלע געטראַכט, און נאָכ־דער האָט ער געזאָגט צו סאַליאַמאַ׳ן:

— דו ביסט דאָך באַקאַנט מיט די פאַר־העלטענישע פון לאַנד, דייגקסטו ניט אז דאָס איז אזוי געווען?

אויף סאַליאַמאַ׳ס געזיכט האָט זיך באַ־ווען אַן אויסדרוק פון פאַרלעגנהייט, עס איז געווען קלאָר, אז ער ווייס עטוואָס, אָבער ער ווײַל ניט רעדן.

— נו, סאַליאַמאַ, — האָט ערגאַר גע־פרעגט אומגעדולדיק, — פאַרוואָס ענט־פערסטו ניט?

— סאַהיב, — האָט דער אינדיאַנער זיך געבעטן, — דערלײַב מיר אז איך זאָל דיר אויף דער פראַגע ניט ענטפערן, דען א אַדעניער דאַרף זיין באַלעבאָס ניט נאַרן.

דאָס האָט נאָך מער גערייצט ערגאַר׳ס נייגעריקייט. —רעד, — האָט ער צו אים געזאָגט, — איך אַלס דיין הער באַ־פעל דיר מיר צו ענטפערן אויף דער פראַגע.

דער אינדיאַנער האָט צוזאַמענגעלייגט די הענט אויף זיין ברוסט און האָט גע־זאָגט: —ווען דו באַפעלסט מיר, וועל איך רעדן, — אָבער דאָס איז ניט גוט פאַר דיר, סאַהיב, איך מוז דיר זאָגן אַז דיין פאַרדאַכט איז א פאַלשער, דו ווייסט פרוי איז פאַרלאָרן.

— יענער מאַן, וועלכער האָט איר נאָכ־געיאָגט איז ניט געווען געשיקט פון דעם ראַדזשאַ. — זאָנדאַרן ער איז געווען א "טהוגג" — א רויבער צוליב רעליגיע.

ערגאַר איז אין שרעק אָפּגעשפּרונגען צוריק. ער האָט עטלאַכע מאָל געהערט אין אויך געלעזן פון די "טהוגגס", און דאָס ווייניקע, וואָס ער האָט פון זיי גע־וואוסט, האָט אין אריינגעיאָגט א ווילדן שרעק, ער איז געוואָרן טויט בלאַס און עס האָט נעדויערט א ליינגערע צייט איידער ער איז געקומען צו זיך.

— — — — — — — — — —

די שרעקלאַכע שטראָף קעגן דער צאָר־טער מיידל, אז איר באַוואוסטלאָזיקייט, איז וועלכער זי איז אריינגעפאַלן אונטער דער קנוטע, האָט דאָך ניט ווייניער גע־מאַכט די הערצער פון די געפענגעניש באַאמטע קעגן הילדאַ׳ן.

עס איז אמת, אז דער דירעקטאָר, מר. בראַון, איז געווען טיף דערשלאָגן איבער דעם אומגליק פון דער יונגער מיי־דעל, און ער וואָלט יעצט זיכער אַראָפּ־גענומען די שטראָף פון הילדאַ׳ן, אָבער דאָקטער ברידזש, וועלכער האָט געוווכט ביטערע ראַכע פון הילדאַ׳ן, ווײַל זי האָט ניט נאָכגעגעבן זיין ווילדע ליידנשאַפט, איז באַשטאַנען אויף דעם געזעץ און האָט געפאָדערט אַז אויך הילדאַ זאָל קריגן די פולע שטראָף.

און אזוי איז אויך די אומגליקלאַכע הילדאַ צוגעבונדן געוואָרן צו דער באַנק אונטער דער קנוטע פון איר תליון.

אָבער איידער דער תליון האָט אַרונ־טערגעלאָזן די קנוטע אויף הילדאַ׳ס צאָר־טען און נאָכעטן קערפּער האָט זיך די טיר אויפגעריסן און דער יונגער גלח איז אריינגעלאָפן.

— האַלט איין! — האָט ער אויסגע־רופן מיט א ציטערנדיקער שטימע, גע־נוג, — זי איז אומשולדיק.

דאָס דערשיינען פון דעם יונגן גייסט־לאַכן האָט אויף אַלעמען געמאַכט אַן אומבאַשרייבלאַכן איינדרוק.

דאָקטאָר ברידזש איז געוואָרן ווילד פון צאָרן, דער גערדאַנק, אז מען ווײַל אוועק־ווַיזן פון אים דעם פאַרגעניגן צו נע־מען ראַכע פון הילדאַ׳ן האָט אים געמאַכט אויסער זיך פון צאָרן, אויף דער דירעק־טאָר איז געווען זייער אומציפרידן וואָס דער גלח איז געקומען צו דער דאָזיקער סצענע.

— הער דירעקטאָר, — האָט דער רעוו־רענט געזאָגט, — לעזט דעם פּאַפּיר און איר וועט זיך איבערצייגן אין דער אומ־שולד פון דער אומגליקלאַכער. פריער אָבער, ניט א באַפעל לויז צו לאָזן די באַראַנעפּע פון איר שרעקלאַכער לאַנע.

קיינער האָט ניט פאַרשטאַנען זיינע ווערטער, נאָר אַלס דער דירעקטאָר האָט אָנגעפאַנגען לעזן, האָט זיין פּנים אויס־גערדיקט א גוואַלדיקע איבעראַשונג, וואָס איז געשטיגן פון מינוט צו מי־נוט, דאַן האָט ער אויסגערופן:

— איך פאַרשטיי [illegible] אַלץ ניט, אָבער אזויפיל ווייס [illegible], אז איך קאָרף אויך דאַנקען [illegible] געקו־מען אין דער ריכטיקער [illegible]

— לאָזט דער באַראָנעס [illegible] הילדאַ׳ן) שוין לויז, פירט איר אין איר צימער, און בריינגט אירע קליידער, ווײַל זי איז מער ניט קיין אַרעסטאַנטקע, — זי איז פריי.

ווען א באַמבע וואָלט געפּלאַצט אונ־טער די פיס פון דאָקטאָר ברידזש און פון דער קראַנקער וועכטערן, וואָס איז מיט אים געווען אין א פאַרשווערונג, קע־גען הילדאַ׳ן, וואָלטן זיי זיך אזוי ניט דערשראָקן, ווי יעצט, ווען זיי האָבן גע־הערט, אז הילדאַ איז פריי. אָבער ניט ווייניקער זיינען איבעראַשט געוואָרן אויף אַלע איבעריקע אין זאַל און זאַנאַר, הילדאַ אַליין.

מען האָט געמלאַך אויסגעפירט אין איר ציטער, און איר געלאָזן אַליין ביז זי האָט־זיך איבערגעטאָן — דאַן זיינען דער דירעקטאָר און דער גלח אריינגעקומען צו איר.

און ערשט יעצט האָט הילדאַ דערפאַרן וואָס עס איז געשען.

פון דעם טאָג אַן וואָס דער יונגער גלח איז איבערציינט געוואָרן אין הילדאַ׳ס אומשולד האָט ער מיט דער הילף פון א באַקאַנטן אַדוואָקאַט געזוכט צו קריגן פאַר איר א נייעס פּראָצעס, אָבער איר האָט ער דערפון ניט דערציילט, ווײַל ער האָט איר ניט געוואָלט אַנטוישן אין פאַל ווען זיין מי וועט זיין אומזיסט.

א לאַנגע צייט האָט עס ווירקלאַך אויס־געוויזן, אַז זיין מי איז אומזיסט, דען וואוהין ער האָט זיך געווענדעט האָט מען אים איבעראַל דערקלערט, אַז הילדאַ׳ס שולד איז באַוויזן געוואָרן, און אַז עס איז ניטאָ קיין גרונד פאַר א נייעס פּראָ־צעס.

נאָר אין א געוויסן טאָג ווען ער האָט שוין פאַרלאָרן אַלע האָפענונגען, האָט מען אים געשיקט רופן צום פּראָקו־ראָר.

דאָרטן האָט מען אים דערציילט, אַז פון וואַסער לעבן ברוקלין בריק האָט מען אַרויסגעצויגן דעם קערפּער פון א דער־טרונקענער פרוי, און עס האָט זיך אַרויס־געוויזן, אַז דער מערדער איז געווען גראָף וואָלף, דער זעלבער גראָף וועלכער איז געווען דער הויפּט עדות קעגן איר, הילדאַ׳ן.

מען האָט נעמלאַך אויסגעפינען, אַז די דערטרונקענע איז געווען גראָף וואָלף׳ס פרוי, און ער האָט איר דערמאָרדעט אום פון איר לויז צו ווערן. הילדאַ איז אָבער פאַראורטיילט געוואָרן בלויז אויף דעם עדות זאָגן פון גראָף וואָלף, און אויף דער עדות זאָגן פון א מערדער און א ביגאַמיסט קאָן מען זיך געוויס ניט פאַר־לאָזן.

און אזוי האָט זי געקראָגן איר פריי־הייט און איר גאַנצער אורטייל איז צו־ריקגערופן געוואָרן.

די אומגליקלאַכע יונגע פרוי האָט צו־זאַמענגעלייגט די הענט אויף דער ברוסט און האָט זיך יעצט ערגאַר דערמאָנט אַן דעם קליינעם היצערנעם נעצן בילד פון דער גרויסער פרוי און אַן דער געשיכטע וואָס דער גאַווערנאָר האָט אים דערציילט. און אים איז איינגעפאַלן דער גדאַנק אז ער האָט געפונען א שפּור פון עלענ׳ען.

וואַרשיינלאַך איז די אומגליקלאַכע עלען, וועמעס בילד עס האָט אים אזוי שטאַרק איבעראַשט אין דעם גאַווער־נאָר׳ס פּאַלאַץ, געווען געפאַנגען אין דעם פּאַלאַץ פון דעם ראַדזשאַ. זי איז אַנט־לאָפן אום זיך צו רעכן ביי זיינע אַרבע־טער, אָבער דער ראַדזשאַ האָט וואַרשיינ־לאַך האָט דער ראַדזשאַ געשיקט נאָך איר א פאַרפאָלגער.

ער האָט א ווײַלע געטראַכט, און נאָכ־דער האָט ער געזאָגט צו סאַליאַמאַ׳ן:

— דו ביסט דאָך באַקאַנט מיט די פאַר־העלטענישע פון לאַנד, דייגקסטו ניט אז דאָס איז אזוי געווען?

אויף סאַליאַמאַ׳ס געזיכט האָט זיך באַ־ווען אַן אויסדרוק פון פאַרלעגנהייט, עס איז געווען קלאָר, אז ער ווייס עטוואָס, אָבער ער ווײַל ניט רעדן.

— נו, סאַליאַמאַ, — האָט ערגאַר גע־פרעגט אומגעדולדיק, — פאַרוואָס ענט־פערסטו ניט?

— סאַהיב, — האָט דער אינדיאַנער זיך געבעטן, — דערלײַב מיר אז איך זאָל דיר אויף דער פראַגע ניט ענטפערן, דען א אַדעניער דאַרף זיין באַלעבאָס ניט נאַרן.

דאָס האָט נאָך מער גערייצט ערגאַר׳ס נייגעריקייט. —רעד, — האָט ער צו אים געזאָגט, — איך אַלס דיין הער באַ־פעל דיר מיר צו ענטפערן אויף דער פראַגע.

דער אינדיאַנער האָט צוזאַמענגעלייגט די הענט אויף זיין ברוסט און האָט גע־זאָגט: —ווען דו באַפעלסט מיר, וועל איך רעדן, — אָבער דאָס איז ניט גוט פאַר דיר, סאַהיב, איך מוז דיר זאָגן אַז דיין פאַרדאַכט איז א פאַלשער, דו ווייסט פרוי איז פאַרלאָרן.

— יענער מאַן, וועלכער האָט איר נאָכ־געיאָגט איז ניט געווען געשיקט פון דעם ראַדזשאַ. — זאָנדאַרן ער איז געווען א "טהוגג" — א רויבער צוליב רעליגיע.

ערגאַר איז אין שרעק אָפּגעשפּרונגען צוריק. ער האָט עטלאַכע מאָל געהערט אין אויך געלעזן פון די "טהוגגס", און

"דאָס אידישע וואָרט"

דינט די אינטערעסן פון אַלע אידן פון מערב קאַנאַדע — פון די גרויסע לייקס ביז דעם פּאַסיפישן אָקעאַן.

"דאָס אידישע וואָרט"

העלפט בויען און באַפעסטיקן דעם יונגן אידישן ישוב פון מערב קאַנאַדע וועלכער איז צעשפּרייט איבער ריזיקע שטחים פון די פריירי פּראָווינצן.

"דאָס אידישע וואָרט"

איז דער צעמענט וואָס האַלט צוזאַמען דעם פאַרצווייגטן אידישן קיבוץ. מיט זיינע אינסטיטוציעס און אנשטאַלטן. העלפנדיק לייגן א ציגל צו א ציגל צו דעם נייעם גרויסן בנין פון אונזערע מערב פּראָווינצן.

לייענט און פאַרשפּרייט

"דאָס אידישע וואָרט"

געדרוקט אין אייער שפּראַך און אין אייערע אינטערעסן!

פּרינטינג און אַדוערטייזינג

דאָס זיינען אונזערע צוויי פאַכן!

ווענדעט זיך צו אונז אין אַלע אייערע באַדערפנישן פון דרוק אַרבעט און צייטונגס אַנאָנסן, און מיר גאַראַנטירן אייך

פולקאָמענע צופרידנהייט

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. Phone 52-213

10053 Jasper Ave. EDMONTON
100 Pinder Block SASKATOON
401 Lancaster Bldg. CALGARY
270 Main St. WINNIPEG, Man.
36 Wellington St. W. TORONTO, Ont.
227 St. Sacrament St. MONTREAL, Que.

די עלטסטע סטימשיפּ ליניע צו קאַנאַדע

1840—1930

איצט אין די צייט צו מאַכן אַראַנזשמענטס צו בריינגען אייערע פאַמיליעס און קרובים אין קאַנאַדע.

שרייבט צו דער קונארד ליין אין אייער מוטער שפּראַך און איר וועט באַקומען פ ר י י פולע איינצעלהייטן און הילף צו פאַרפולקאָמען די נויטיקע דאָקומענטן.

אויב איר באַשליסט צו שיקן געלט צו אייערע פאַמיליעס אין יורעפּע, וועט די קו־נארד ליין טראַנספּערירן דאָס געלט פאַר׳ן ביליקסטן קאָסט.

די קונארד ליין האָט אַפיסעס אין אַלע איי־ראָפּעיִשע לענדער. און די דאָזיקע אַפּי־סעס וועלן געבן יעדע הילף צו אייערע פאַ־מיליעס און פריינט.

Cunard LINE

(פאָרטזעצונג קומט)